

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3455/2023. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.20.032/2023/6. számú és 1.Pkf.21.108/2022/6. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján két alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, VI. cikk (2) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdései, XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Első indítványában a Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.20.032/2023/6. számú kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak az ügyben hozott elsőfokú végzésre kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte.
- [3] Második indítványában a Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.21.108/2022/6. számú, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben írtak szerint a következőképpen foglalható össze.
- [5] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó édesanya megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó egyezségben foglaltakat, amikor 2022. augusztus 25-án 16 óra és 18 óra között, valamint 2022. augusztus 26. 16 óra és augusztus 28. 18 óra között nem biztosította a gyermek különélő édesapja részére a folyamatos kapcsolattartást. A bíróság elrendelte az elmaradt kapcsolattartások pótlását.
- [6] Az indítványozó azzal érvelt, hogy azért nem adta oda a gyermeket az említett időpontokban, mert az egyezség szerint az édesapa a nyári szünet ideje alatt 4x1 hét időtartamban (június harmadik hete, július második és negyedik hete, augusztus második hete) tarthat kapcsolatot a gyermekkel. Értelmezése szerint ez azt jelenti, hogy az édesapát egyébként minden héten kedden és csütörtökön 16-18 óráig, valamint minden második hétvégén pénteken 16 órától vasárnap 18 óráig megillető folyamatos kapcsolattartás ez alatt szünetel. Ez egyrészt arra vezethető vissza, hogy a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 27. § (5) bekezdés a) pontja szerint nincs helye folyamatos kapcsolattartásnak az időszakos kapcsolattartás ideje alatt, ami a teljes nyári szünetet lefedi. Továbbá, ha az édesapát a nyári szünetben is megilletné a folyamatos kapcsolattartás, akkor – különösen, mert a konkrét ügyben az apai nagyszülő számára is biztosított egy teljes hét időszakos kapcsolattartás – nem lenne megvalósítható az 27. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontja, amely a gondozó szülőnek is ugyanannyi zavartalan időt biztosít a gyermekkel, mint a különélő szülőnek.
- [7] A bíróság ezzel szemben jogerős döntésében azt állapította meg, hogy téves az a kérelmezetti álláspont, miszerint a nyári szünet időtartama teljes mértékben azonos lenne az időszakos kapcsolattartás időszakával, nincs erre vonatkozó jogszabályi előírás. A konkrét ügyben az időszakos kapcsolattartás csupán a felek egyezségében szereplő 4x1 hét, az ezt meghaladó időszakban – a Gyer. 27. § (5) bekezdése b) pont ba) alpontja alapján a gondozó szülőt megillető időtartam kivételével, amelyet viszont a kapcsolattartásra vonatkozó bírósági határozatban vagy a felek egyezségében kell rögzíteni, de erre nem került sor – helye van időszakos kapcsolattartásnak.
- [8] 3. Az indítványozó mindkét alkotmányjogi panaszát arra alapítja, hogy a Gyer. 27. § (5) bekezdése b) pont ba) alpontja alapján a gondozó szülő számára is biztosítani kell azt a hosszúságú időtartamot, mint amennyi a kapcsolattartásra jogosult számára biztosítva van. Ez jelen esetben öt hét lett volna, mivel a gyermek édesapját megillető 4x1 hét mellett az apai nagyszülőt is megilleti egy teljes hét kapcsolattartás. Ha a bíróság erre az előírásra

is tekintettel lett volna, és nem csupán a Gyer. 27. § (5) bekezdése a) pontját alkalmazta volna, akkor nem juthatott volna más következtetésre, mint hogy a vitatott időpont az indítványozót „mint a gyermeket gondozó szülőt” megillető, a gyermekkel folyamatosan együtt tölthető időtartamra esett”. Az indítványozó táblázatban vezeti le, hogy ha a bíróság döntése miatt az időszakos kapcsolattartáson kívül minden héten biztosítania kell a folyamatos kapcsolattartást is, akkor ő maga lényegében egyetlen teljes hetet sem tölthet el a gyermekével.

- [9] Az indítványozó mindezek alapján arra jut, hogy a Gyer. 27. § (5) bekezdése b) pont *ba)* alpontjának figyelmen kívül hagyása miatt ügye nem nyert tisztességes elbírálást, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. Azáltal, hogy a Gyer. egyik előírását nem alkalmazta a bíróság, és nem biztosította az indítványozó számára a gyermekével folyamatosan együtt tölthető időtartamot, megzavarta az otthon nyugalma is [Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdés], illetve megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését és 28. cikkét is. A bíróság döntése a gyermek édesapját előnyösen, míg az indítványozót hátrányosan megkülönböztette, ezért szerinte az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése is sérült az ügyben.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványokat az indítványozó személyének, az indítványok tárgyának és a kérelmek tartalmának azonosságára tekintettel az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette.
- [11] 5. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 5.1. A támadott másodfokú végzést az első ügyben 2023. március 2-án, míg a második ügyben 2023. február 22-én vette át az indítványozó, és mindkét alkotmányjogi panaszt 2023. április 7-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidőben terjesztette elő.
- [13] A támadott bírósági végzések alkotmányjogi panasszal támadhatók, a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzésekkel lezárt eljárásokban kérelmezett volt – fennáll.
- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke {például: 3421/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}, valamint VI. cikk (2) bekezdése {például: 3081/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [14]} nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot. A B) cikk (1) bekezdésére pedig csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik [lásd legutóbb például: 3275/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [13]], de jelen ügyben nem áll fenn ez az eset. A fenti alaptörvényi rendelkezésekre vonatkozó kérelem tehát nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi követelményt.
- [15] Az indítványok a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesítik: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy az elmaradt kapcsolattartás pótlását alaptörvény-sértő módon rendelte el a bíróság); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket (Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.20.032/2023/6. számú és 1.Pkf.21.108/2022/6. számú végzései); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1)–(2) bekezdései, XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntések alaptörvény-ellenességét és azokat semmisítse meg. Az indítványozó ugyanakkor azon túlmenően, hogy a bírói döntés számára kedvezőtlen irányát kifogásolta, nem terjesztett elő olyan okfejtést, illetve nem mutatott rá olyan, a határozott kérelem követelményét kielégítő összefüggésre, amelyet az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdései és a kapcsolattartás pótlását elrendelő bírósági döntés vonatkozásában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. A kérelem ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.
- [16] 5.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.

- [17] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezést – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését – érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [18] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [19] A bíróság az ügyben releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és számot adott döntése indokairól. Az Alkotmánybíróság elé tárt mindkét ügyben érdemben vizsgálta azt a kérdést, hogy a gyermek édesapját a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a felek egyezsége alapján megillette-e az egyezségben foglalt időszaki kapcsolattartáson kívül a folyamatos kapcsolattartás a nyári tanítási szünetben. A támadott bírói döntések a Gyer. 27. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontját is bevonták a vizsgálatba. Azt állapították meg, hogy a gondozó szülőt „megillető, a gyermekkel folyamatosan együtt tölthető időtartam” nem következik a jogszabályból, azt a kapcsolattartás szabályozása tárgyában hozott bírósági határozatban vagy a felek egyezségében kell biztosítani. Jelen esetben azonban „a végrehajtani kért jogerős egyezség a folyamatos kapcsolattartás nyári szünet alatti szünetelését nem tartalmazza, a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek” (Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.21.108/2022/6. számú végzés, Indokolás [23]). A felek egyezségéből nem következik, hogy az időszakos kapcsolattartáson kívüli folyamatos kapcsolattartási alkalmakat ki akarták volna zárni.
- [20] Jóllehet a Gyer. 27. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontjára vonatkozó bírósági értelmezés az indítványozó jogértelmezésétől alapvetően eltér, ez nem elegendő a bírói döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Önmagában a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt ugyanis – ha abban nem lelhető fel a bírói döntés önkényességének megállapítását lehetővé tévő elem – az Alkotmánybíróság nem vizsgálja érdemben a tisztességes bírósági eljárásához való joggal összefüggésben. Ennek indoka, hogy állandó gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során nem hagyományos jogorvoslati fórumként jár el, hanem az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ezért az alkotmánybírósági eljárás tárgya sohasem maga az állított törvénysértés, hanem annak alapjogi vetülete, illetve ezek bíróság általi érvényesítése. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} „A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelené az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [21] A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság három, egymást erősítő feltételt együttes fennállását követelte meg annak megállapításához, hogy a bíróság *contra legem* jogalkalmazása a tisztességes bírósági eljárásához való jog tekintetében felérjen az alkotmányossági sérelem szintjére (*contra constitutionem*-mé váljon). Ez a három feltétel a következő: 1. a bíróság nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta; 2. a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe; és 3. döntését ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]; lásd még: 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}. Jelen ügyben ezek, a bírói döntés önkényes jellegének megállapítását lehetővé tévő feltételek nem állnak fenn. A bíróságok a Gyer. alapján, egyebek mellett a 27. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontjának jogalkalmazói értelmezése és alkalmazása útján, következtetéseiket megindokolva, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozták meg döntésüket.
- [22] Összefoglalva: az indítványokban foglaltak alapján az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítványok érdemi vizsgálatát indokolná.
- [23] 6. A fentiek szerint az alkotmányjogi panaszok nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételeknek, illetve a 29. §-ban írt befogadási kritériumok-

nak, ezért azokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. október 3.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/881/2023.

